

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania M. M. oraz M. M.1
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 lutego 2023 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się M. M. od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Warszawie
z dnia 18 września 2019 r., sygn. akt III AUa 86/18,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z dnia 18 września 2019 r., oddalił obie apelacje od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie, mocą którego zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie z dnia 19 września 2014 r. i stwierdzono, że M. M. nie podlega od 1 stycznia 2014 r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu wykonywania współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności z płatnikiem składek Kancelaria Prawno - Podatkowa M. M.1 Doradca Podatkowy.

M. M. rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej pod firmą G. od 1 stycznia 2014 r., a podstawą jej działalności była działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura, w tym obsługa biura M. M.1. Od 1 stycznia 2014 r. zgłosiła się również do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania działalności jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność

gospodarczą oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, deklarując podstawę wymiaru składek w wysokości 9.365 zł. W dniu 3 lutego 2014 r. złożyła wniosek o zasiłek macierzyński.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że podstawą powstania tytułu ubezpieczeń społecznych w oparciu o prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej jest faktyczne wykonywanie działalności, zaś ciąża sama w sobie nie wyklucza ciągłości podjętej działalności. Natomiast brak ciągłości działalności gospodarczej występuje, gdy od początku wątpliwe będzie rozpoczęcie i jej prowadzenie. W ocenie Sądu, odwołująca się nie prowadziła indywidualnej działalności gospodarczej, a zgłoszonej do ewidencji działalności nie można było przypisać cech stałości i powtarzalności działań. Świadczą o tym dokonane w sprawie ustalenia, że wykonane przez odwołującą się czynności miały jedynie charakter czynności przygotowawczych do prowadzenia gospodarczej działalności usługowej w zakresie administracyjnej obsługi biura. Pozostałym czynnościom polegającym na administracyjnej obsłudze biura, do których była zobowiązana na podstawie umowy ramowej zawartej z mężem, poświęcała miesięcznie od 2 do 3 godzin. Sąd Apelacyjny podkreślił również, że zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z podstawą wymiaru składek wynoszącą 9.365,00 zł - maksymalną dopuszczalną - nastąpiło na miesiąc przed wystąpieniem z wnioskiem o zasiłek macierzyński. Odwołująca się działała więc ze świadomością spodziewanego, w bardzo nieodległym czasie, nabycia uprawnienia do zasiłku macierzyńskiego.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik odwołującej się, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w części, to jest co do jego punktu II i w takim zakresie, w jakim odnosi się ono wyłącznie do M. M.. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, w zakresie w jakim Sąd Apelacyjny odmówił skarżącej prawa do wykonywania działalności gospodarczej twierdząc, że jej aktywność nie wypełniała definicji działalności gospodarczej, pomimo spełnienia przesłanek formalnych, organizacyjnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania.

Zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jest chybiony. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365). W rozpoznawanej sprawie żadna taka okoliczność nie miała miejsca.

Wskazać należy, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi polemikę z dokonanymi przez Sąd Apelacyjny ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów. Zdaniem skarżącej, spełniła ona przesłanki formalne, organizacyjne jak też i obowiązek rejestracji działalności pozarolniczej, a ocena przedstawiona przez Sąd Apelacyjny prowadzi jedynie do wniosku, że nie mogłaby ona wykonywać żadnej działalności, w tym także tej związanej z działalnością męża, mimo istnienia całej struktury organizacyjnej, gdyż zawsze może ona być uznana za fikcyjną.

Tymczasem zauważyć należy, że skoro w myśl art. 398⁹ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, nie mogą one przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi. Polemika skarżących z oceną dowodów dokonaną przez Sąd Apelacyjny, prowadząca do zakwestionowania ustalonego przez ten sąd stanu faktyczny sprawy nie uzasadnia, w świetle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przyjmując za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2021 r., II USKP 21/21 (LEX nr 3119631) należy dostrzec, że w judykaturze utrwała się w ostatnim czasie pogląd, zgodnie z którym zarejestrowanie działalności gospodarczej i towarzyszące temu zadeklarowanie nieznajdującej pokrycia w przewidywanych zyskach wysokiej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne, a przy tym ze świadomością istnienia przeszkód do prowadzenia tej działalności (np. spodziewane w nieodległym czasie urodzenie dziecka i związana z tym planowana przerwa w prowadzeniu działalności) może wskazywać na intencję (element subiektywny) nie tyle podjęcia i wykonywania zarobkowej działalności gospodarczej o charakterze ciągłym, lecz włączenia się do systemu ubezpieczeń społecznych w celu uzyskania wysokich świadczeń (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 września 2016 r., I UK 455/15, LEX nr 2122404; z dnia 6 kwietnia 2017 r., II UK 98/16, LEX nr 2307127 i z dnia 18 grudnia 2018 r., II UK 413/17, LEX nr 2609126). W konsekwencji przyjmuje się, że ktoś, kto prowadzi działalność gospodarczą tylko po to, aby uzyskać świadczenia z ubezpieczenia społecznego, w istocie stwarza pozory tej działalności, bowiem nie zmierza do pozyskania zarobku z działalności, co wypacza sens ustawowy tej instytucji prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2017 r., II UK 98/16, LEX nr 2307127).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

rg